

Únia nevidiacich a slabozrakých
Slovenska

Braillove písmo ako nástroj samostatnosti a vzdelávania v službách ÚNSS

Mgr. Dagmar Filadelfiová
Konferencia SABP, Levoča

16.-17. október 2025

O čom budeme hovoriť...?

- ✓ Akú úlohu zohráva ÚNSS vo zvyšovaní kvality života našich klientov prostredníctvom braila
- ✓ Prečo je brail kľúčový v živote nevidiacich a slabozrakých
- ✓ Ako ÚNSS udržiava brail atraktívnym

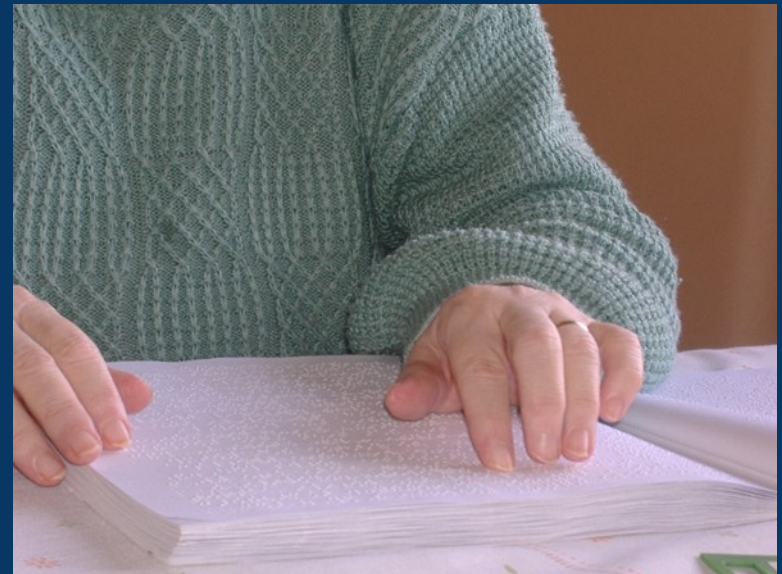
Kurz čítania a písania Braillovho písma pre inštruktorov sociálnej rehabilitácie

- ✓ akreditovaný vzdelávací program MPSVR
- ✓ v rozsahu 80 hodín - teória 38h, prax 42h
- ✓ aktuálne má ÚNSS 16 inštruktorov pre výuku braillovho písma (NR1, BB 4, TT 3, TN 2, ZA 2, KE 2, PO 2)
- ✓ v r. 2022 vyškolených 14 inštruktorov

Výuka Braillovho písma v ÚNSS

- ✓ Edukačné ciele
- ✓ Ucelený systém na získavanie informácií, ktorý je možné využiť k väčšej individuálnej sebestačnosti v POSP, SO, komunikácii
- ✓ Prostriedok na rozvíjanie kreativity a iných daností
- ✓ Prijatie zrkového postihnutia

Aktuálne vo výuke braila

- ✓ 28 klientov v rámci SR
- ✓ Predškolský vek 1 klient
- ✓ Školský vek ZŠ 6 kl.
- ✓ SŠ, VŠ 3 kl.
- ✓ Produktívny vek 14 kl.
- ✓ Senior 4

Slabozrakosť 6

Praktická slepota 18

Nevidiaci 4

Sociálna rehabilitácia

Výuka Braillovho písma

Minulosť

Ako klient
fungoval pred ZP

Aktuálny stav

Budúcnosť

Kde sa klient vidí

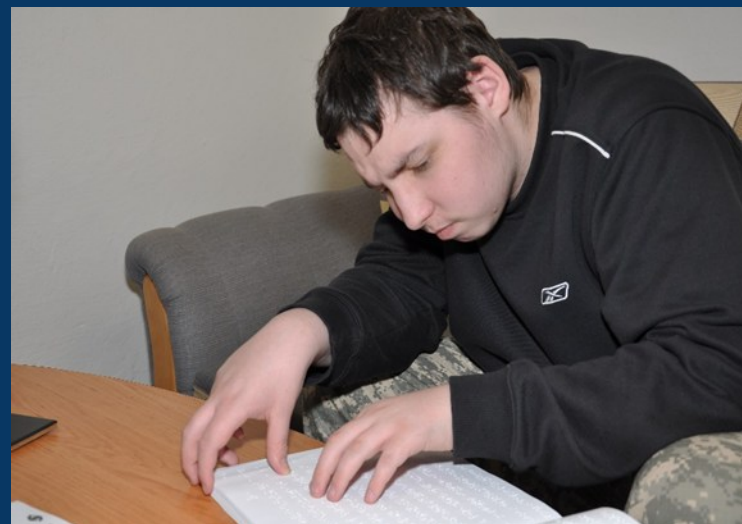
Komplexná diagnostika pre výuku brailla

- ✓ Zdravotná anamnéza
- ✓ Psychika
- ✓ Motivácia
- ✓ Sebaobsluha
- ✓ Komunikácia
- ✓ Rodinná anamnéza
- ✓ Sociálna anamnéza
- ✓ Charakteristika osobnosti

Diagnostika využitia braila

- ✓ V domácnosti
- ✓ V škole
- ✓ V práci
- ✓ Na verejných priestranstvách, budovách
- ✓ V doprave, cestovaní

Základy výuky braila

Deti

- s nadobudnutým ZP pred osvojením jazyka:
  - ✓ zrakové vnímanie do určitého veku,
  - ✓ zachované tvorenie predstáv, výhoda pri edukácii
  - ✓ v prípade zvyškov zraku, nutnosť ich efektívneho využívania pre zachovanie vizuálnych predstáv
  - ✓ odporúča sa špeciálno – pedagogické vzdelávanie
- s nadobudnutým ZP po osvojení jazyka
  - ✓ Zachovaná tvorba predstáv a vizualizácia
  - ✓ výhodou kombinácia reči (hlasového výstupu) a používania Braillovho písma
  - ✓ kombinácia starostlivo zvážená a vyvážená
  - ✓ vhodné integrované vzdelávanie s možnosťou výuky Braillovho písma vedenou inštruktorom sociálnej rehabilitácie
  - ✓ nutnosť spolupráce ČŠPP, špeciálny pedagóg – tyflopéd, prepojenie na vzdelávací proces v škole

Dospelí s nadobudnutým ZP v produktívnom veku

Riziká pre úspešnú výuku BP

- psychický stav (depresia, úzkostné stavy, senzorická deprivácia)
- strata role (v rodine, spoločnosti, zamestnanie)
- demotivácia čítať a písať
- demotivácia vykonávať činnosti v POSP, SO, komunikácii
- fázy vyrovnávania sa so ZP
- fyzický stav (rovnováha, iné ochorenia)

Dospelí s nadobudnutým ZP v produktívnom veku

Výhody pre úspešnú výuku BP

- správna tvorba predstáv
- zachovaná vizualizácia
- nadobudnuté poznatky, schopnosti, zručnosti,
- nadobudnuté procesy učenia
- prirodzená prestavba zmyslových analyzátorov (nevedomé)
- cielené preorientovanie na iné zmysly (vedomé)

Význam BP pre produktívny vek

- Braillovská gramotnosť výhodou
- plnohodnotný spôsob čítania a písania
- získavanie a spracovávanie informácií prostredníctvom hmatu a sluchu
- správna kombinácia využívania brailovho písma a hlasového výstupu
- využiteľnosť v komunikácii, POSP, SO, pri ďalšom vzdelávaní
- väčšia príležitosť pre získavanie, udržanie zamestnania

Seniori a výuka Braillovho písma

- Pozor na ochorenia prichádzajúce so starnutím (demencia, alzheim, parkinson...)
- znížená schopnosť učiť sa (intelektuálne schopnosti, pamäť...)
- znížená hmatová schopnosť (opotrebovanie hmatových receptorov)
- znížená pohybová schopnosť (opotrebovanie veľkého a drobného svalstva rúk, držanie tela...)
- významný prvok motivácia

Význam BP pre seniorov

- nový spôsob získavania informácií
- plnohodnotné čítanie časopisov pre nevidiacich, kalendárov
- písanie listov pre nevidiacich priateľov, lúštenie krížoviek
- označovanie predmetov a spotrebičov v domácnosti
- hranie spoločenských hier napr. karty

Výhody výuky Braillovho písma v ÚNSS

- Individuálna forma (1 klient – 1 inštruktor sociálnej rehabilitácie)
- forma dochádzková, v prirodzenom prostredí
- zohľadňované individuálne potreby klienta
- časový rozsah závisí od individuálnych potrieb klienta
- Individuálny výber metód
- prepájanie využitia braillovho písma v reálnom živote klienta
- nepretržitá individuálna motivácia
- udržateľnosť využívania v reálnom živote klienta

Aktivity podporujúce využívanie braila

- Súťaže v používaní brailovho písma napr. Tour de Braille Nitra
- Vzdelávacie aktivity pre pedagógov a rodičov
- Besedy a workshopy na školách
- Pobytové kurzy zamerané na motiváciu učiť sa braila

„Braillovo písmo je poznanie a poznanie je sila.“

Louis Braille

Ďakujem za pozornosť

Mgr. Dagmar Filadelfiová
Metodička pre sociálne služby

Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska
Sekulská 1, Bratislava
www.unss.sk